

Avesta Whiskysällskaps provning nr 21 2007-02-10

Sammanfattning

Text: Arne Hellberg. Foto: Arne Hellberg

Föreningen startade provningsåret 2007 med en vertikalprovning där temat var Ardbeg. Provningsledare var Christina Nordlöf, Brand Ambassador Glenmorangie & Ardbeg

Vi var 95 deltagare på plats samt 10 som valt att ta småflaskor. Detta var ett nytt deltagarrekor.

Provningen genomfördes direkt efter föreningens årsmöte.

Generell information

Styrelsen hälsade deltagarna välkomna och förklarade att man hade en del nyheter att förmedla. Den första var att man nu hade en ljudanläggning vilket gjorde det lättare att höra den som talade. Övriga nyheter vilka förmedlades under årsmötet var,

- Pennor med föreningens logotyp har tagits fram. Deltagare kommer i samband med sin första provning för året att få en penna. Föreningen kommer också vid provningar att ha ett antal pennor till salu för den som inte tagit med sig egen penna. Pris 10 SEK per styck.
- Tröjor med logotyp håller på att tas fram Anita Envall visade upp en provtröja och bad de medlemmar som var intresserade att efter provningen prova ut rätt storlek och göra beställning. Priset är inte helt fastslaget ännu men kommer att ligga på max 250 SEK.
- Generella provningsunderlägg i A3 format kommer att tas fram och användas framöver. Då får man som deltagare skriva i provningsinformationen på egen hand.
- En nyttillkommen provning 2007-05-26 presenterades. Det är en deltävling i Maltwhisky-VM som arrangeras av Henrik Aflodal. Vi kommer då att få prova nio sorter blint för 310 SEK. En enkel handuppräckning gjordes också för att pejla intresset. Man kunde konstatera att intresse fanns.
- De medlemmar som har andelar i Mackmyrafat har erbjudits att följa med på provsmakning till Mackmyra 2007-02-24. Det finns nu även plaster kvar för medlemmar som inte har andelar. Anmälan görs till Arne.
- Fråga om intresse hos medlemmarna att teckna andelar i fler Mackmyrafat framöver kontrollerades genom en enkel handuppräckning. Man kunde konstatera att intresse fanns.
- Kassören Anita Envall påminde medlemmarna att alltid ange fakturanummer eller medlemsnummer i samband med inbetalningar.
-

Föredrag och Provning

Efter årsmötet presenterades provningsledaren Christina "Kitten" Nordlöf för deltagarna. Hon började med att utlysa en skål med Ardbeg 10 för att vi skulle komma igång innan hon gick vidare in på att tala om destilleriet Ardbeg, historierna bakom och hur man hamnat där man är idag, folket där och mycket annat smått och gott.

Kitten var snabb med att förklara adoptionsfenomenet vilket innebär att näsan väldigt snabbt vänjer sig vid en doft. Det tar ca 4 sekunder. Det gör att man vänjer sig snabbt med rökigheten vid en Ardbeg-provning.

Vi fick veta lite om hur Kitten kom att jobba med Ardbeg. Hon började arbeta på den whisky- och öl-mässigt väl sorterade och omtalade puben/restaurangen Akkurat i Stockholm under 1997 och höll där bland annat i en hel del whiskyprovningar. För fem år sedan fick hon en förfrågan om hon ville börja arbeta för Glenmorangie plc.

Sedan var det tal om Ardbeg och dess historia. Glenmorangie köpte Ardbeg 1997 och började med en renovering. En restaurang startades upp av Jackie medan Stuart Thomson kom dit för att bränna sprit. Sedan blev de snabbt ett par som blev synonymt med Ardbeg. Kitten undrade här många som varit till Ardbeg och träffat dem. Hon menar att alla killar blir kära i Jackie. 1998 drog destilleriet igång för fullt.

Man tar numera all malt från Port Ellen Maltings. Man mäter ju rökigheten hos malten som används i ppm (part per million) och hon kunde berätta att Ardbeg har en ppm halt på 58 medan övriga destillerier på Islay normalt ligger lägre, exempelvis Laphroaig och Lagavulin ligger kring 45 och Bowmore och Caol Ila ligger kring 35-45.

Rökig torv och rökigt korn

Hon skickade runt glas med rökt malt (28 timmar) från Islay och hon hade också med sig en bit torv som man med lite ansträngning fick att pyra och avge den torvrök som man brukar torka malten med. Kitten skickade också runt glas med "New make" (nyttillverkat) vilket är spriten som kommer direkt ur destilleringen. Den höll ca 67-68% och visade hur en Ardbeg skulle dofta eller smaka om det inte vore för lagringen. Hon berättade också att Ardbeg exempelvis använder mer "middlecut" än Glenmorangie

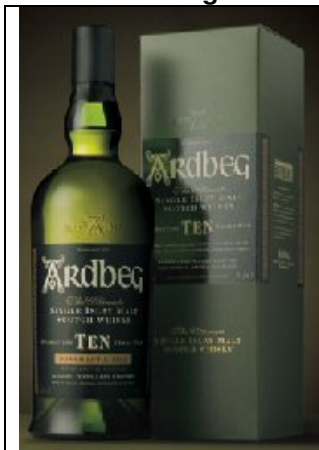
[AWS notering: Middlecut = Den sprit som tas ut från destilleringen efter att den första delen ("foreshot" vilken består av mer lättflyktiga ämnen som man inte vill använda) och före den sista delen ("feints" som innehåller tyngre ämnen som man inte heller vill ha med). Ardbeg tar alltså med mer av foreshot och feints än Glenmorangie gör.]

Ardbeg lagrar fat som planerats för blended whisky på fastlandet medan faten för single malt lagras vid destilleriet.

En fråga ställdes om vad som avgör om ett fat tar slut, d v s inte kan användas för lagring mer. Kitten förklarade att man efter ett antal lagringar kan ha lakat ut ekfatet, d v s fatet på verkar inte whiskyn i fatet så mycket längre. Det finns också möjlighet att slipa ner gamla fat så man får fram en ny yta så man kan fortsätta och använda dem några gånger till.

Sedan var det dags att titta närmare på vad vi hade i glasen

Prov 1 – Ardbeg Ten - 10 år

Ardbeg TEN, 46%

Kitten gick igenom doften för Ardbeg TEN och talade om vanilj och päron. Hon säger att hon alltid kan känna igen Ardbeg på att där finns jod, salt och hav.

Ardbeg TEN är lagrad på Second Fil Bourbonfat vilket ger en ljusare dryck.

Ardbeg har get ut en serie med den whisky som tillverkats sedan Glenmorangie tog över. Först kom "Very Young" som –åring, sedan var det tänkt att en 7-åring skulle släppas men i den vevan blev Glenmorangie uppköpta och mycket energi och tid gick till annat så det blev inte av. Sedan kom då "Still Young" som 8-åring och nästa i serien blir "Almost There" som 9-åring. Tanken är att man sedan ska kunna gör en Ardbeg TEN av detta.

Kitten tror att denna kommande Ardbeg TEN kommer att bli rökigare än den som finns idag.

Prov 2 – Ardbeg Still Young – 8 år

Ardbeg Still Young, 56,2%

Denna whisky är inte gjord för elegans utan för att vara en "bus-whisky" som stannar kvar länge efter att man makat den säger Kitten.

Kitten meddelade att Still Young kan beställas via systembolagets rutiner för privatimport.

"Almost There" kommer att släppas framöver. Då kommer man att bjuda in medlemmar i Ardbeg Committee till ett releaseparty i Stockholm med bland andra Kitten och Ardbeg nye Destillery Manager, Mikael Heads. När Uigeadail laserades var de ca 200 på releasefesten.

Prov 3 – Ardbeg Uigeadail

Ardbeg Uigeadail, 54,2%

"Uigeadail" betyder mörk mystisk plats och är också namnet på källan destilleriet tar sitt vatten ifrån, Lake Uigeadail. Det finns lite sherrylagring i den här vilket man kan känna i eftersmaken, ca 5-6% av innehållet kommer från sherryfat.

Den har ingen åldersbestämning utan är en blandning av Ardbeg av varierande ålder. I den Uigeadail som buteljerades 2003 så var det en blandning av Ardbeg från 1993, 1990 och 1975.

Prov 4 – Airigh Nam Beist 1990 – 16 år

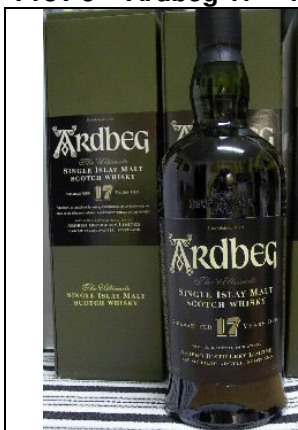
Airigh Nam Beist 1990, 46%

"Airigh Nam Beist" är namnet på den lilla källan som befinner sig mellan sjön Uigeadail och destilleriet.

Denna Araigh Nam Beist är destillerad 1990 och har en ålder av 16 år. Den kommer framöver att buteljeras som 17-åring, 18-åring o s v. Den har lagrats 100% på bourbonfat.

Det finns en hel del historier om "Besten" på Islay, ungefär som snömannen och liknande historier på andra platser i världen. Kitten berättade som exempel om att man en gång fann en död Wallaby på Islay och i tidningen på ön skrevs det om den, men inte så mycket den kanske mest naturliga fråga om hur en Wallaby hamnat på Islay utan mer om det var "besten" som hade dödat den. En wallaby (wallabee eller whallabee) är ett djur från Australien som påminner om, men är för litet för att kallas känguru.

Prov 5 – Ardbeg 17 – 17 år

Ardbeg 17, 59,8%

Den här utgåvan av 17-årig Ardbeg är slut i Sverige och den kommer inte att komma igen.

Kitten förklarade att hon i äldre Ardbeg, som den här, hittar toner av lakrits.

Prov 6 – Ardbeg Lord of the Isles

Ardbeg Lord of the Isles, 54,8%

Denna whisky är minst 25 år och är emellanåt mycket svår att få tag på. Whiskyn är namngiven efter den Lord som härskade över öarna i skottland och hade sitt säte på Islay. En dynasti grundades 1156 som sedermera resulterade i titel Lord of The Isles. Titeln drogs in till den engelska kronan 1493.

Omröstningsresultat:

Man frågade om vilken whisky som deltagarna hade som favorit, och resultatet blev,

Prov	Whisky	Antal röster
Prov 1	Ardbeg TEN – 10 år	4
Prov 2	Ardbeg Still Young – 9 år	3
Prov 3	Ardbeg Uigeadail	16
Prov 4	Ardbeg Airigh Nam Beist – 16 år	21
Prov 5	Ardbeg 17 – 17 år	11
Prov 6	Ardbeg ord of the Isles	21

Det var en bra spridning i omröstningen där de yngre fick ge sig för de äldre och ”**Besten**” och ”**Lorden**” delade på första platsen.

Lotteri och avslutning

Christina tackades för en intressant och trevlig föreläsning och fick som gåva av föreningen en Mörksugga och en whiskykalender för 2007.

Christina stannade kvar en liten stund för att få i sig lite mat och hjälpa till med lotteriet innan hon fick lov att rusa vidare för att hinna med tåget hemåt.

Kitten och Anita fördelar vinstlotterna

Denna gång hade föreningen åter lyckats med ett välfyllt prisbord. Där fann bland annat röjor, glas och vattendekanter samt några whiskyböcker och kalendrar.

Källor och hänvisningar:

- www.systembolaget.se
- www.whiskyguiden.se
- www.wikipedia.org
- Malt Whisky Yearbook 2007

För mer information om Ardbeg, se även www.ardbeg.com

Destillerifakta: Ardbeg (Islay)

(Fakta från Malt Whisky Yearbook 2007 samt whiskyguiden.se)

Ägare: The Glenmorangie Co (äger 3 destillerier)
Startår: 1815
Produktionskapacitet: 1 000 000 liter per år
Ingår/ingick i Blended: Black Bottle, Ballantines, Teacher's

Kort historik:

Första noteringen rörande ett destilleri på Ardbeg är från 1794. Alexander Stewart var den som grundade det.

1973 går Hiram Walker in som delägare. 1974 anses av en del entusiaster vara det sista året med en "riktig" Ardbeg då man därefter minskade mängden egenproducerad malt och därmed också förändrade karaktären.

1977 tar Hiram Walker över hela destilleriet och man slutar helt med egen mältning. 1979 och några år framöver tillverkar man också en mindre rökig whisky benämnd "Kildalton". Kildalton från 1980 släpptes sedan 2004 i en begränsad upplaga.

1981 stänger destilleriet och Allied Lyons tar över som ägare 1987.

Destilleriet öppnas igen först 1989. Då tar man malten från Port Ellen och kör destilleriet endast några månader om året innan det stänger återigen 1996. Allied Lyon bestämmer sig då också för att sälja det igen.

1997 köps det av Glenmorangie plc för £7 millioner (varav £5,5 millioner var som betalning för whiskylagret) och startas upp igen samma år.

Då destilleriet har varit stängt en längre period har man fått slut på 17-åring whisky vilket gjort att den 17-åring som lanserades 1997 har försvunnit ur sortimentet. Man har sakta men säkert närmat sig tiden då man har en 10-årig whisky som tillverkats efter starten 1997 och fram till dess har man gett ut ett antal begränsade utgåvor av den kommande whiskyn som "Very Young" – 6år, "Still Young – 8år" och i vår kommer slutligen "Almost There – 9 år" innan man åter har en egen Ardbeg TEN.

Utgåvor:

Ardbeg har som omtalats standardutgåvorna

- Ardbeg 10
- Uigeadail
- Lord of The Isles
- samt de tillfälliga Very Young, Still Young, Almost There (ej släpp än).

Man har också gett ut begränsade utgåvor av Kildalton (begränsat rökt), Serendipidy (En vatted malt – blandat Ardbeg med Glen Moray) och speciella utgåvor för Committee-medlemmar som Oogling (Young Uigeadail – 3-4 år) och andra Committee-reserve buteljeringar.

Sammanställning över provad whisky:

Uppgifterna kommer från Systembolaget om inget annat anges.

Ardbeg TEN - 10 år	441 SEK (70 cl)
Nr 513 Ordinarie sortiment	Alkoholhalt 46 %
Färg	Ljust gul färg.
Doft	Stor, mycket rökig doft med ton av fat, tjära, jod och ljung.
Smak	Fyllig, robust, påtagligt rökig smak med inslag av fat, tjära, tång och vanilj. Smakrik.

Ardbeg "Still Young" - 8 år	445 SEK (70 cl)
Nr 10429 - Beställningssortimentet	Alkoholhalt 56,2%
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Ardbeg "Uigeadail"	558 SEK (70 cl)
Nr 10407 - Ordinarie sortiment	Alkoholhalt 54,2 %
Färg	Ljust halmgul färg.
Doft	Stor doft med påtaglig rökighet, inslag av charkuterier, tjärpastill, jod, malt och fat.
Smak	Krafftfull, påtagligt rökig smak med inslag av tjärpastill, jod, malt, fat och nötter.

Ardbeg "Airigh Nam Beist" 1990 – 16 år	599 SEK (70 cl)
Nr 10453 - Beställningssortimentet	Alkoholhalt 46 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Ardbeg 17 – 17 år	xxxx SEK (70 cl)
Slutsåld – Finns ej längre kvar i sortimentet	Alkoholhalt 40 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Ardbeg "Lord of The Isles".	1599 SEK (70 cl)
Nr 18360 - Beställningssortimentet	Alkoholhalt 46 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>